

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Czarnołośce (powiat Tłumacz) o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 230 zł. 16 ct. a. w. uiszczonej gminie miasta Stanisławowa tytułem wzrostu kosztów utrzymania sierot po ś. p. Włodzimierzu Raczyńskim.

Wysoki Sejmie!

Orzeczeniem c. k. Starostwa w Tłumaczu z dnia 25. kwietnia 1890 L. 3.772, które w drodze instancyi zatwierdzone zostało przez c. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 23. września 1890 L. 65.966 przyznano ś. p. Włodzimierzowi Raczyńskiemu i jego dzieciom legitymowanym, Teodorowi Stefanowi 2 im. Włodzimierzowi; Klemensowi Aleksandrowi 2 im. i Ludwice Karolinie 2 im., tudzież żonie jego Filipinie prawo przynależności do gminy Czarnołośce. Na podstawie tego orzeczenia wezwało też c. k. Starostwo reskryptem z 13. marca 1891 L. 1203 gminę Czarnołośce do zwrotu gminie miasta Stanisławów kosztów utrzymania wspomnianych wyżej małoletnich Teodora Stefana 2 im., Włodzimierza i Klemensa Aleksandra 2 im. w czasie od d. 3. stycznia 1889 do 15. czerwca 1890, narosłych w kwocie 230 zł. 16 ct.

Prócz tego gmina Czarnołośce zmuszoną została do odebrania tych małoletnich ze Stanisławowa i obecnie utrzymywać je musi własnym kosztem.

Orzeczenie powyższe c. k. Starostwa, jakkolwiek najzupełniej zgodne z obowiązującymi ustawami jest jednak wysoko krzywdzącem gminę Czarnołośce. Dochodzenie przez c. k. Starostwo przeprowadzone wykazało, że tak ś. p. Włodzimierz Raczyński jak i wyżej wspomnieni małoletni, nigdy do gminy Czarnołośce jako takiej nie należeli i nigdy do ponoszenia jej ciężarów w niczem się nie przyczyniali.

Ś. p. Włodzimierz Raczyński urodził się w Petryłowiu i tamże zamieszkiwał przy ojcu Stefanie do roku 1846, w którym to roku Stefan Raczyński nabył obszar dworski w Czarnołoścach, a tem samem w myśl §. 24 pat. konskryp. z r. 1804 uzyskał prawo przynależności do tej gminy.

Za ojcem poszedł i małoletni syn Włodzimierz, który jak wykazało dochodzenie, w Czarnołoścach zupełnie nie zamieszkiwał. Stefan Raczyński sprzedał wprawdzie w roku 1847 dobra Czarnołośce, ponieważ jednak nie udowodniono, jakoby nabył przynależność do innej gminy, ponieważ także i ś. p. Włodzimierz nie nabył w żadnym miejscu przynależności, przeto w myśl obowiązujących ustaw uznano gminę Czarnołośce za gminę przynależności Stefana Raczyńskiego i Włodzimierza Raczyńskiego, a przez tegoż głowę także jego małoletnich dzieci.

Dodac należy, że wspomniane dzieci pochodziły ze związku nieślubnego z Filipiną Andrusiewicz i że dopiero dnia 9. lipca 1888 zostały przez nastąpienie małżeństwo rodziców legitymowanymi.

W 4 miesiące po zawarciu wspomnianego małżeństwa t. j. dnia 8. listopada 1888 Włodzimierz Raczyński został przyjęty do szpitala obłąkanych w Kulparkowie, gdzie też jak świadczą odnośne akta umarł dnia 19. października 1890.

Jak się z przedstawionego stanu rzeczy okazuje, tak dzieci małoletnie jak i ich ojca Włodzimierza nie łączyły w rzeczywistości żadne stosunki z gminą Czarnołośce, a jedynie przypadek

że dziadek ich posiadał przez jeden rok tamtejszy obszar dworski, nakłada na tę gminę obowiązek tak utrzymywania sierót, jakoteż zwrotu kosztów ich utrzymania przez gminę Stanisławów wyłożonych.

To też Wydział krajowy sądzi, że jeżeli kiedy to w niniejszym wypadku przyjęcie tych kosztów na fundusz krajowy jest najzupełniej usprawiedliwionem, zwłaszcza że ciężar ten trafia gminę nie tylko nie sprawiedliwie, ale co więcej gminę bardzo ubogą.

Inwentarz gminy za rok 1891, tudzież budżety z trzech lat ostatnich, dowodnie stwierdzają, że gmina nie posiada żadnego takiego majątku, z którego powinnościom na nią nałożonym mogła zadosyć uczynić.

Według inwentarza przez Wydział powiatowy zatwierdzonego gmina prócz kilku morgów, pastwiska, które jako dobro gminne nie przynosi żadnego dochodu, prócz budynku szkolnego i funduszu zapomogi kasy gminnej pożyczkowej w kwocie 1.566 zł. 86 ct., posiada jedynie tylko kilka obligacyi długu państwa, na ogólną kwotę 1.200 zł. Dochód z tych obligacyi 50 zł. 40 ct., tudzież czynsz za najem polowania 5 zł. 60 ct. i dochód z oględzin bydła 20 zł. stanowią jedyne dochody własne gminy.

Dochody te nie wystarczają jednak na pokrycie potrzeb gminnych i szkolnych, tudzież rat amortyzacyjnych od pożyczki na budowę szkoły zaciągniętej, w skutku czego gmina nakładać musi dodatki do podatków bezpośrednich.

Wysokość tych dodatków wzrasta stale, i tak na rok 1890 rozpisano dodatków na potrzeby gminne 21°/_o, na szkolne 20°/_o razem 41°/_o na rok 1891, na potrzeby gminne 31°/_o, szkolne 18°/_o, razem 49°/_o, wreszcie na rok 1892 na potrzeby gminne 40°/_o, szkolne 17°/_o razem więc 57%.

W obec tego tak bardzo znacznego obciążenia kontrybuentów, nałożenie dalszych dodatków byłoby rzeczywiście nadmiernym dla nich ciężarem. Sprzedaży zaś obligacyi stanowiących majątek zakładowy gminy i niemal jedyny jej dochód własny, także doradzać nie podobna.

Nie mając żadnego funduszu na pokrycie w mowie będących kosztów, udała się gmina do Rady powiatowej w Tłumaczu z prośbą o zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 115 zł. z kasy pożyczkowej gminnej, tudzież o zapomogę z funduszy powiatowych w kwocie 115 złr.

Rada powiatowa na posiedzeniu z 19. października 1891 przychyliła się do żądania gminy i zaliczyła gminie ze swoich funduszy drugą połowę kosztów utrzymania pod warunkiem, że gmina wniesie do Wys. Sejmu prośbę o przyjęcie tych kosztów, na fundusz krajowy i w razie pomyślnego skutku petycji, zwróci powiatowi udzielony jej zasilek. Wskutek tego wniosła Zwierzchność gminna prośbę do Wys. Sejmu, którą nam Wys. Sejm uchwałą z 5. kwietnia 1892 do załatwienia przekazał. Wydział krajowy, zbadawszy dokładnie powyżej przedstawiony stan rzeczy, popiera prośbę gminy i przedkłada Wys. Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania małoletnich dzieci po śp. Włodzimierzu Raczyńskim w kwocie 230 zł. 16 ct. narosłe, a gminie m. Stanisławów przez gminę Czarnołosce zwrócone przyjmuje się na fundusz krajowy. W tym celu otwiera się Wydziałowi krajowemu osobny kredyt w kwocie 230 zł. 16 kr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 10. lutego 1893.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. J. Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.